

moeder *en* dochter

Vaders, moeders en hun kind over zichzelf, elkaar, ouderschap en alle gevoelens die daarbij komen kijken.

Rudi Kleiss (78) is moeder van Inge (46) en Rob (55) en heeft vijf kleinkinderen

“Ik ben met de handschoen getrouwd; mijn man was niet bij de huwelijksvoltrekking aanwezig. Hij werkte op een rubberplantage op West-Java in Indonesië. En ik woonde nog bij mijn ouders in Nederland. Met zijn broer aan mijn arm verscheen ik op het stadhuis. Na ons trouwen vertrok ik naar Indonesië.

Het leven daar was erg primitief. Met nog drie andere Nederlandse werknemers woonden we in een paalwoning zonder gas, licht en water. Ik was de enige Nederlandse vrouw. Optimaal gelukkig was ik daar niet. Er kwamen ontzettend veel indrukken op me af die ik in mijn eentje moest verwerken. Mijn man ging 's ochtends vroeg de rubbertuinen in en kwam 's avonds laat doodmoe thuis. Ik voelde me erg eenzaam.

In de correspondentie met mijn ouders liet ik dat niet merken. Vooral mijn moeder vond het vreselijk dat ik zo ver bij haar vandaan woonde. Om haar niet extra te belasten beschreef ik Indonesië als ‘een prachtig land’ en noemde ik alleen de positieve dingen.

Na een paar jaar werd Rob geboren. Misschien waren het niet de meest ideale leefomstandigheden om een kind op de wereld te zetten. Maar het was er de tijd niet naar om je daar druk over te maken. In die tijd trouwde je en kreeg je kinderen, en dat was dat.

Het liefst hadden mijn man en ik een gezin gehad met drie of vier kinderen. Helaas was dat voor ons niet weggelegd. Ik kreeg gynaecologische problemen en werd geopereerd. Volgens de artsen zou het bij één kind blijven. Toen ik na acht jaar toch zwanger raakte, was dat een groot geschenk. Inge werd geboren, een kind dat er eigenlijk helemaal niet kón zijn.

Vanwege het leeftijdsverschil tussen Rob en Inge kreeg ik voor mijn gevoel twee keer een enig kind. Misschien vond ik het daarom belangrijk om ervoor te zorgen dat ik haar niet

Lees verder op pagina 28>

‘Inge is het kind dat er eigenlijk niet kón zijn’

Inge Kleiss (46) is moeder van Rianne (21) en Mark (18)

“Mijn moeder en ik hebben een open relatie. Ik denk dat er weinig onderwerpen zijn waar we niet over kunnen praten. De waan van de dag, de kinderen, dingen in haar leven: we praten er met gemak over. Dat was niet altijd zo.

Mijn moeder kreeg twee keer één kind in plaats van twee kinderen. Er zat ongewenst veel tijd tussen mijn geboorte en die van mijn broer. Ik had bovendien een andere status dan mijn broer. Ik was het kind dat er eigenlijk helemaal niet kon zijn. Ik denk dat mijn moeder me daarom wilde controleren en beschermen. Er was altijd wel wat: ik bleef zitten, spijbelde, had vriendinnen die rookten. Bij mij had ze het idee dat ze de teugels niet moest laten vieren.

Als ik beneden kwam en mijn moeder vond dat ik mijn huiswerk nog niet af kón hebben, dan stuurde ze me terug naar boven. Ging ik uit, dan haalde mijn vader me op. In die periode ervoer ik het deels als druk en controle. Pas later voelde ik dat het vooral liefde was.

Ik miste thuis de ‘herrie’. Vriendinnen waren welkom, maar dan zaten we aan de eettafel en serveerde mijn moeder het drinken op een dienblad. De koekjes lagen keurig op een schaalte. Het had wel stijl, maar het mocht wat mij betreft wel wat lossier. In de weekenden zocht ik dat losse bij vriendinnen thuis waar ze met hun ouders en broers en zussen op de bank hingen om met een fles cola en een zak chips erbij AVRO's Wie-kent-kwis te kijken.

Voor ik het wist woonde ik samen. Ik was negentien. Ik hield van mijn vriend, met wie ik later trouwde. Maar het was vooral ook dé manier om vrij te kunnen zijn. Pas toen ik zelf een gezin kreeg, kon ik me in mijn moeder verplaatsen en raakten we werkelijk geïnteresseerd in elkaars wel en wee.

Ik wil minder voor mijn kinderen invullen dan mijn moeder voor mij heeft gedaan. Ik denk dat het leereffect groter is als kinderen fouten mogen maken en ouders de teugels durven laten vieren. Mijn zoon Mark heeft als kind meningitis gehad, bloedvergiftiging. Dat was ernstig, we zijn hem toen bijna verloren. Daarna merkte ik aan mezelf dat ik de neiging had

Lees verder op pagina 28>

‘Ik laat haar zien dat het leven nog steeds gevierd moet worden’

Rudi>

verwende. Verwende kinderen vind ik nooit leuk. Tegenwoordig zie je ze veel. Dat begint al in de zwangerschap; de babykamer staat vol spullen, nog voordat het kind er is. En dan het meebrengen van cadeautjes voor broertjes en zusjes als er een kindje is geboren. Dat vind ik echt *over the top*. Ik was vooral een nuchtere opvoeder. Geen ongevoelige. Als Inge verdriet had, dan was ik er om haar te troosten. Maar ik was wel consequent. Nee was nee en ja was ja. In Inges puberteit hebben we zeker gebotst. Dan zei ik: ‘Als ik niet zoveel van je hield, zou ik niet zoveel in je investeren.’ Tegenwoordig stellen ouders de kinderen schijnbaar op de eerste plek, maar ik vind dat ze hen gemakkelijk aan anderen overlaten om te kunnen werken. Inge heeft ook altijd gewerkt. Dat vond ik niet per se verkeerd. Maar ik stelde wel mijn grenzen. Ik wilde niet meer dan één dag per week oppassen. De opvang was de verantwoordelijkheid van Inge en haar man. Ik had ook mijn eigen leven. Sinds mijn man is overleden hebben Inge en ik een nauwere band gekregen. Ze kan me oppepen en tot nieuwe inzichten brengen. Zo hadden we het een tijd geleden over echtscheidingen. Ik vind dat kinderen daar altijd de dupe van zijn. Zij heeft me echter doen inzien dat het ook flink mis kan zijn als twee mensen wél bij elkaar blijven. Daar worden kinderen vaak ook niet beter van.”

Willen u en uw kind ook in dit dubbelportret? Mail uw verhaal en tel.nr. naar lezers@tijdschriftook.nl.

Inge>

om hem te beschermen. Maar ik wist meteen: een kind heeft vooral een vangnet nodig. Als dat er is, is het niet erg als hij een keer valt. Ook daar kunnen mijn moeder en ik nu goed over praten. Wat ik vooral bewonder is haar kritische houding, ook naar zichzelf. ‘Oei, wat zul je me een strenge moeder hebben gevonden’, zegt ze soms. En dat is ook zo. Haar beschermende manier van opvoeden heeft me best onzeker gemaakt, al zou je dat niet meteen van me denken. Deze periode in mijn moeders leven wordt gekenmerkt door verlies. Vijf jaar geleden overleed mijn vader. Ze verliest meer en meer vrienden en kennissen aan de dood. Ook mijn scheiding valt haar zwaar. Mijn ex-man speelde een bijzondere rol in de laatste periode van het leven van mijn vader. Hij was er veel voor hem. Dat hij nu ergens anders woont en zij hem minder vaak ziet, voelt voor haar ook als een verlies. Juist in deze periode zorg ik bewust voor een tegengeluid. Ik laat haar zien dat er nog veel is om blij van te worden en dat het leven nog wel gevierd moet worden. Een tijd geleden zijn we daarom samen een paar dagen met de trein naar Parijs geweest: we hebben ervan genoten. De kleinkinderen helpen een handje mee. Ze heeft een bijzondere band met Ingrid, de oudste dochter van Rob. Mijn dochter Rianne mailt veel met haar. ‘Oma’, jij wordt wel honderd’ zegt Mark wel eens, die haar als enige durft te tutoyeren. En wie weet? ‘Waak voor saai’, zeg ik regelmatig tegen mijn moeder. Dat lukt in elk geval aardig.”